NACZELNICTWO ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO.

WIADOMOŚCI URZĘDOWE

Rok I (5) Kwiecień 1923 r. № 4.

TREŚĆ:

43.

Odezwa Naczelnictwa Z. H. P.

Harcerki i Harcerze wszystkich zakątków Rzeczypospolitej, Synowie i Córki Ludu i inteligencji, małe biszkopty i starsi, co już lata służycie w Harcerstwie—wszystkim Wam chcemy przypomnieć tę podstawową zasadę, która zbudziła na całym świecie Skauting do życia i kształtuje go. Jeśli ją posiadacie, jesteście Harcerzami, lecz jeśli nie jest ona dla Was drogowskazem życia, jeśli nie żyjecie według niej, jesteście niemi tylko z oznak, a nie z ducha i wartość Wasza—żadna.

Zasadą, o której myślimy—to IV prawo: miłość, czynna owa więź między Wami a innemi. Winniście czuć się jedną wielką rodziną, w zastępach rozwijać zdolność współżycia i pracy dla innych. Wszędzie: w rodzinie, w uczelni, czy przy swym codziennym warsztacie pracy — Harcerka czy Harcerz to dobrzy ludzie, każdemu niosący chętną pomoc dobrem słowem, skutecznym i dobrym czynem, trudno ich komukolwiek wyprzedzić,—gdyż dla nich jest to zadanie najważniejsze.

Harcerki i Harcerze—bądźcie armią dobrych ludzi, umiejących skutecznie zwalczać zło, czuwajcie, aby sobkostwo, ciasny egoizm, nie zmroził Wam duszy, uczcie się pomagać bliźnim, wytężajcie wzrok i słuch, by spostrzec smutek i niedolę, by spełnić przyjacielską usługę.

Pamiętajcie, kto nie spełnia codziennie choćby jednego dobrego uczynku—stracił dzień życia swego. Zastęp, drużyna, która nie pracuje w myśl zasady braterstwa i nic nie zdziała w tym kierunku, jest małpiarstwem tylko, chociażby posiadała mnóstwo sprawności, piękne mundury, dobrze wyćwiczoną młodzież.

Prosimy Was, jako Wasi Druhowie i rozkazujemy jako Naczelnictwo, żeby wszyscy zastępowi i drużynowi zwrócili uwagę na podstawę i najwyższe zadanie Harcerstwa:—miłość czynną bliźniego i spełnianie przyjacielskiej usługi—oraz, by stosowną pracę w tym kierunku wzmocniono w zastępach.

Czuwaj!

Odezwę tę przeczytać przed frontem wszystkich drużyn Z. H. P.

(—) JANUSZ RUDNICKI
Sekretarz Generalny.

(—) Ks. JAN MAUERSBERGER
Przewodniczący Z. H. P

44. ODEZWA NACZELNEJ RADY HARCERSKIEJ.

Do wszystkich Zarządów Oddziałów, Komend, Kół Przyjaciół, Kół Starszych Harcerzy i Drużyn Harcerskich i wszystkich członków Z. H. P.

Zjazd Walny Związku Harcerstwa Polskiego zatwierdził preliminarz budżetowy Naczelnej Rady, zamykający się w sumie 302.502.800. —. marek, przyczem przewidziany niedobór wynosi 175.126.475 mkp.

Pokrycie tego niedoboru to sprawa pierwszorzędnego znaczenia dla całości Związku.

Musimy dokładnie zrozumieć, że Harcerstwo w Polsce nie rozwinie się należycie, nie pogłębi, nie rozszerzy, jeżeli nie będzie mocnej organizacji, jeżeli nie będzie sprawnie działającej centrali, któraby zbierała doświadczenia nasze i zagraniczne, opracowywała programy, wydawała książki i czasopisma, kształciła i wysyłała instruktorów i instruktorki.

Zasiłków państwowych nadużywać nie możemy; budżet Polski i tak jest przeciążony wydatkami. Dotychczas zaś ogólne wydatki Związku były pokrywane prawie wyłącznie z zasiłków Ministerstwa Spraw Wojskowych, Ministerstwa W. R. i O. P. i Naczelnika Państwa.

Czas już, abyśmy stanęli o własnych siłach.

Zrozumienie tej sprawy jest na szczęście coraz większe. Dowodem tego jednomyślna uchwała III Zjazdu Walnego Z. H. P.:

„Celem pokrycia niedoboru Z. H. P. i jego Oddziałów — Zjazd Walny uchwala:

1. Całkowitą sumę niedoboru Z. H. P. rozdziela się pomiędzy poszczególne Oddziały i środowiska podległe Komendom Samodzielnym, według ilości zorganizowanej młodzieży (liczby jak w liście okólnym N. Z. H. P. L. 1 z dnia 8 stycznia 1923 roku „Wiadomości Urzędowe" N. Z. H. P. z roku 1923 pozycja 10).

2. Do sum, przypadających na poszczególne Oddziały i Komendy, dodają Zarządy Oddziałów lub Komendy sumy własnych niedoborów i tak uzyskaną liczbę rozdzielają pomiędzy środowiska, proporcjonalnie do ilości zorganizowanej młodzieży.

Poszczególne środowiska dodają do tych sum, kwoty potrzebne na potrzeby własne w szczególności na zorganizowanie obozów wakacyjnych i wysłanie instruktorów na kursy.

Uzyskana w ten sposób liczba wskazuje, jaką sumę dane środowisko harcerskie ma zebrać.

3. Akcję zbierania funduszów należy skoncentrować w Tygodniu Harcerskim, organizowanym według zasad rozkazu Naczelnictwa w sprawie Tygodnia.

Tydzień Harcerski r. 1922 mimo późnego rozpoczęcia prac organizacyjnych przyniósł już pewne wyniki, niestety do Kasy Naczelnictwa wpłynęło z Tygodnia tylko 347.000. — marek. W tym roku musimy sprawę lepiej postawić i cały niedobór **musimy** pokryć, a nadto musimy zebrać fundusze na potrzeby Zarządów Oddziałów i na obozy. Każda drużyna, każda Komenda, każdy Zarząd Oddziału zdobędzie się na cały możliwy wysiłek, aby Tydzień Harcerski się powiódł. Ten wysiłek jednorazowy już i przez to się opłaci, że umożliwi potem zwrócenie całej uwagi na pracę wewnętrzną, której zabezpieczy podstawy materjalne.

W myśl uchwały III Zjazdu Walnego Naczelna Rada Harcerska wzywa wszystkie instytucje harcerskie i poszczególne osoby, nawet urlopowane, należące do Związku, aby wzięły udział w akcji „Tygodnia", z szczególnie gorącą prośbą o współpracę zwracamy się do Kół Przyjaciół i Kół Starszych Harcerzy.

Niedobór wynosi 175.126.475 marek pol. = 23. 350. 197 złt. polsk. Według danych ostatniego sprawozdania rocznego harcerek i harcerzy liczymy 47.100. „lasek", więc na jedną „laskę harcerską" **wypada okrągło tylko** 0,5 **złt. polsk.** (0,495).

Wszyscy do pracy około budowy podstaw materjalnych Z. H. P.!

Naczelnictwo wyda szczegółową instrukcję,

ułatwiającą przeprowadzenie akcji, redakcjom wszystkich czasopism harcerskich polecamy otworzyć dział składek „na pokrycie niedoboru Z. H. P. w roku 1923."; w tym dziale ogłoszone będą wszystkie składki i dary wpływające z „Tygodnia Harcerskiego".

Za Naczelną Radę Harcerską:

(—) *Wacław Niklewicz*
Skarbnik Z. H. P.
(—) *Z. Wocalewska.*
Naczelniczka G. K. Ż.
(—) *Henryk Glass*
Naczelnik G. K. M.

(—) *Ks. Jan Mauersberger.*
Przewodniczący Z. H. P.
(—) *St. Sedlaczek*
Wice-Przewodniczący Z. H. P.
(—) *Janusz Rudnicki*
Sekretarz Generalny

(—) *M. Chmielewski*
Kier. Działu St. Harc. przy N. Z. H. P.

45. **ROZKAZ N. Z. H. P. l. 10 z dnia 28.IV.1923 r.**

W związku z odezwą Naczelnej Rady Harcerskiej z dnia 26.IV.23 r. w myśl uchwał III Zjazdu Walnego — Naczelnictwo Z. H. P. ogłasza niniejszą instrukcję, wyjaśniającą cel i szczegóły organizacji tygodnia harcerskiego.

1. CEL TYGODNIA HARCERSKIEGO.

Tydzień Harcerski powinien mieć na celu wszechstronną propagandę Harcerstwa w kołach społeczeństwa i młodzieży, oraz zyskanie środków materjalnych na cele ogólne Związku Harcerstwa Polskiego, a także na potrzeby Oddziałów, Komend i instytucyj miejscowych.

Wynikiem konkretnym wobec tego powinno być:

a. poruszenie i pozyskanie opinji publicznej i stałego poparcia społeczeństwa dla Harcerstwa,
b. pozyskanie nowych członków Kół Przyjaciół i członków współdziałających Z. H. P., ewentualnie założenie Kół, gdzie dotąd niema.
c. pozyskanie większych darowizn i ofiar w naturze na Domy Harcerskie, warsztaty, bibljoteki, obozy i boiska,
d. pozyskanie materjału na instruktorów w szczególności fachowców do poszczególnych działów n. p. wychowania fizycznego, rzemiosł i wogóle sprawności.
e. zebranie funduszów w takiej ilości, aby mogły pokryć niedobór ogólny Z. H. P. i potrzeby miejscowe.

UWAGA: Zwerbowanie nowych członków drużyn z pośród młodzieży **nie jest celem tegorocznej akcji „Tygodnia Harcerskiego"**: z powodu braku instruktorów, nie możemy na razie zbytnio rozszerzać organizacji. W każdym razie trzeba się liczyć z zwiększeniem się zainteresowania młodzieży Harcerstwem, jako objawem wtórnym propagandy w społeczeństwie, i z wzmożonem zgłaszaniem się do drużyn, czego nie należy tamować. Wobec tego należałoby przygotować organizowanie nowych drużyn lub przewidzieć przyjmowanie nowych członków do drużyn już istniejących.

Przy dążeniu do urządzenia „Tygodnia Harcerskiego" w jednym i tymsamym terminie na terenie całej Rzeczypospolitej wychodzi się z założenia „skoncentrowania ataku", jakkolwiek to pociąga za sobą szereg dużych niedogodności n. p. niemożność wzajemnej pomocy Oddziałów i Komend w instruktorach, referentach, materjałach agitacyjnych, przeźroczach i t. d. Uwzględniając to,oraz warunki miejscowe — Naczelnictwo nie wymaga w tym roku bezwzględnego zastosowania się do jednego terminu „Tygodnia", jakkolwiek powinniśmy starać się o zrealizowanie tego „Skoncentrowanego ataku" w okresie Zielonych Świątek. W tym celu Naczelnictwo zwróciło się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych o pozwolenie na urządzenie Tygodnia Harcerskiego w dn. 20 do 27 maja (oba dni włączając) z tem, że wojewodowie w porozumieniu z odnośnemi Zarzadami Oddziałów mogliby wyznaczyć inny termin. (Tekst rozporządzenia M. S. Wewn. **w załączniku**). W myśl uchwały Naczelnej Rady Harcerskiej ostateczny termin „Tygodnia" w roku bieżącym upływa 1 listopada.

2. WSKAZÓWKI UŁATWIAJĄCE ORGANIZACJĘ TYGODNIA HARCERSKIEGO.

ad a. 1) Utworzyć w siedzibie Zarządu Oddziału Komendy „**Komitet** Okręgowy Tygodnia Harcerskiego", a w poszczególnych miejscowościach „Komitety Miejscowe", z oparciem się o Koła Przyjaciół. Do Komitetów zaprosić przedstawicieli władz cywilnych i wojskowych, samorządów, prasy, duchowieństwa, sfer pedagogicznych, sfer handlowych i przemysłowych, banków i t. d.

2) Z szerszych Komitetów wyłonić zdolne do pracy Wydziały Wykonawcze, w nich duża rola winnaby przypaść pracy Starszego Harcerstwa.

3) Wydział Wykonawczy przy pomocy stałych instytucyj Z. H. P. (Zarządów Oddziałów, Komend, Zarządów Kół), opracuje szczegółowy program „Tygodnia” na danym terenie.

4) Przeprowadzić szeroką propagandę w prasie, zarówno przed samym „tygodniem”, jak szczególnie w czasie jego trwania — (artykuły poważnych, znanych społeczeństwu osób, uświadamiające co to jest Harcerstwo, jakie są jego potrzeby, rola Kół Przyjaciół i ich organizowanie i t. d.) Po ukończeniu „Tygodnia” zdać sprawę w czasopismach z wyników ogólnych, a szczególnie z zebranych kwot.

5) Zorganizować odczyty (o ile możności z przezroczami), zebrania dyskusyjne, przyczem należy kłaść duży nacisk nietylko na treść i formę odczytów, ale i na odpowiedni dobór prelegentów ze względu na trafienie do różnych sfer społeczeństwa. Można też urządzać zebrania uliczne z króciutkiemi mowami.

6) Przygotować i rozdawać lub tanio sprzedawać broszurki o Harcerstwie. Z już wydanych nadają się do tego celu: Węcławskiego „O Harcerstwie“, (Poznań); Sedlaczka „Kilka myśli o zadaniach Harcerstwa”, Barchwica, „Ideologja Harcerstwa Polskiego a starsze społeczeństwo“, Czajkowskiej „O wielki cel Harcerstwa“.

7) Organizować bezpłatne publiczne koncerty orkiestr harcerskich, zabawy dla młodzieży i starszych z poza Harcerstwa (na wolnem powietrzu); pochody drużyn przez miasto, (o ile możności z orkiestrą — zwrócić się o pomoc do władz wojskowych), ćwiczenia, zawody, popisy z biletami wstępu płatnemi, ale niedrogiemi, przedstawienia teatralne, kinomatograficzne i t. d.

8) Zorganizować wystawę prac harcerskich, choćby najskromniejszych rozmiarów, byle okazy były rzeczywiście dziełem własnem harcerzy i harcerek; na wystawie osobny dział literatury i sprzedaż wydawnictw, oraz udziałów „Czuj Ducha” i „Harcmistrza„ (porozumieć się z Redakcjami „Czuj Ducha” — Poznań, Pl. Działowy i z Redakcją „Harcmistrza” — Kraków, Jabłonowskich 19).

9) Całej akcji propagandy powinno towarzyszyć rozlepianie w mieście udatnych afiszów z dobremi rysunkami, ogłoszeń o przedsięwzięciach, krótkich odezw — oraz rozdawanie listków ulotnych.

10) Jeden dzień „Tygodnia Harcerskiego”, niedziela lub święto, powinien być punktem kulminacyjnym propagandy.

ad b. 11) Wszędzie gdzie się coś „dzieje” w związku z „Tygodniem” przyjmować zapisy do Kół Przyjaciół, oraz składki, sprzedawać znaczki „Przyjaciel Harcerstwa” i marki skautowe (posiada C. K. D. H.)

12) Zorganizować specjalne zebranie agitacyjne za wstępowaniem do K. P. H. (urządzą to Zarządy Kół), lub celem utworzenia nowych K. P. H., oraz uwzględniać agitację za wstępowaniem do K. P. H. w odczytach, broszurkach, listkach ulotnych, afiszach.

ad c. 13) Przygotować i w momencie poruszenia opinji publicznej „tygodniem” rozesłać listy do odpowiednich osób i instytucyj, wskazując krótko na cele Harcerstwa jego potrzeby i w jaki konkretny sposób dana osoba może nam dopomóc. Do listu dołączyć druki informujące o Harcerstwie. Starać się osoby, na których pomocy nam zależy, przygotować do naszego „ataku” przez znajomych. Jeżeli „Tydzień” się powiedzie, nie będzie gniazda harcerskiego bez własnego boiska (dostać można od władz miejskich lub państwowych) i bez namiastki „choćby Domu” w postaci baraku.

ad d. 14) Nowych instruktorów i instruktorki możemy pozyskać przedewszystkiem przez rozglądnięcie się w kołach naszych znajomych i „upolowanie” odpowiednich kandydatów. Nastrój wywołany propagandą „Tygodnia” może nam to znakomicie ułatwić, jeżeli uwzględnimy tę sprawę w całej propagandzie i zwrócimy uwagę na udział w naszej pracy fachowców, którzy pomogą nam zorganizować naukę gimnastyki, rzemiosł, pływania, ćwiczenia lekko-atletyczne i t. d.

ad e. 15) Przy organizowaniu zbierania ofiar na cele Z. H. P. należy szczególnie starannie zastanowić się nad wyborem sposobów pozyskiwania funduszów, aby utrzymać całą akcję na poziomie prawdziwie harcerskim, — oraz wziąć pod uwagę, że w myśl rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. młodzieży szkolnej nie wolno brać udziału w zbiórkach ulicznych. Tem większa rola w tym zakresie przypada Starszemu Harcerstwu, Przyjaciółom, Starszyźnie,

16) Fundusze mogą pochodzić między inn. z następujących źródeł:

1. Bilety wstępu na pokazy, przedstawienia własne, lub zakupione w teatrach lub kinematografach, wystawy, odczyty i t. d.
2. Podwieczorki, herbatki, czarne kawy.
3. Sprzedaż znaczka i wydawnictw. Naczelnictwo wydało znaczek „Przy-

jaciel Harcerstwa". Druki propagandowe.

4. Większe ofiary na osobne listy i kwitarjusze (listy i kwitarjusze powinny być wydawane łącznie z upoważnieniem, wystawionem na nazwisko zbierającego, zaopatrzonem pieczęcią i podpisem przewodniczącego instytucji, organizującej „Tydzień" odpowiedzialnej przed Zarządem Oddziału lub Naczelnictwem).

17) Komunikowano Naczelnictwu, że Skauci angielscy nakłaniali do składania ofiar wystawiając na placach i ulicach „zegary" z wskazaniem sumy ogólnej, którą ich gniazdo powinno zebrać. W miarę zwiększania sumy ofiar, wskazówka się przesuwała, a jeden ze zbierających wywoływał, ile już zebrano i ile do zebrania jeszcze pozostało. To bardzo dobre dawało wyniki.

Aby zorjentować środowiska, jakie sumy należy zebrać, podajemy poniżej zestawienie niedoboru Związku i liczb, wskazujących jaka jego część przypada na poszczególne Oddziały i Okręgi, stosownie do ilości zorganizowanej młodzieży.

Do liczb tych ogólnego niedoboru Z. H. P. Zarządy Oddziałów i Komendy Samodzielne dodadzą liczby, określające niedobór własny, Komendy Hufców i Drużyn dodadzą liczby sum, potrzebnych na urządzenie obozów letnich i wysłanie instruktorów na kursy. W ten sposób powstanie suma ogólna, którą musi zebrać każde środowisko harcerskie.

Nie zrażajcie się wysokością tych liczb; więcej dostaje, kto wiele żąda.

O terminie i programie akcji należy poinformować Naczelnictwo Z. H. P. Warszawa, Ujazdowska 37 m. 12.

(—) *Ks. Jan Mauersberger.*
Przewodniczący Z. H. P.

(—) *Janusz Rudnicki.*
Sekretarz Generalny.

46. PODZIAŁ NIEDOBORU.

Oddziały	Harcerek	Zł. polsk.	Harcerzy	Zł. polsk.	Harc. Razem	Zł. polsk. Razem
1. Kraków	930	465.—	2039	1019.50	2969	1484.50
2. Lublin	1256	628.—	1716	858.—	2972	1486.—
3. Lwów	2411	1205.50	4000	2000.—	6411	3205.50
4. Łódź	1626	813.—	1750	875.—	3376	1688.—
5. Poznań	1376	688.—	2603	1301.50	3979	1989.50
6. Warszawa	3273	1636.50	5183	2591.50	8456	4228.—
7. Włocławek	900	450.—	1200	600.—	2100	1050.—
8. Brześć	1266	633.—	1194	597.—	2460	1230.—
9. Wilno	427	213.50	1370	685.—	1797	898.50

Komendy Samodzielne Żeńskie.

1. Białystok	Harcerek	784	Zł. polsk.	392.—
2. Częstochowa	„	270	„ „	139.—
3. Górny Śląsk	„	1232	„ „	616.—
4. Kielce	„	300	„ „	150.—
5. Ostrowiec	„	533	„ „	266.50
6. Pomorze	„	471	„ „	235.50
7. Radom	„	120	„ „	60.—
8. Sosnowiec	„	318	„ „	159.—
9. Wołyń	„	327	„ „	163.50
10. Zawiercie	„	250	„ „	125.—

Komendy Samodzielne Męskie.

1. Białystok	Harcerzy	908	Zł. polsk.	454.—
2. Częstochowa	„	120	„ „	60.—
3. Górny Śląsk	„	900	„ „	450.—
4. Kielce	„	833	„ „	416.50
5. Radomsko	„	302	„ „	151.—
6. Łuck	„	444	„ „	222.—
7. Płock	„	731	„ „	365.50
8. Sosnowiec	„	855	„ „	427.50
9. Toruń	„	1344	„ „	672.—
10. Radom	„	1512	„ „	756.—

ZAŁĄCZNIK DO ROZKAZU N. Z. H. P. L. 10.

47. MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH № BP. 5652/23. Warszawa, dnia 26 kwietnia 1923 r.

ZAŚWIADCZENIE.

Na prośbę Naczelnictwa Związku Harcerstwa Polskiego w Warszawie przy ul. Al. Ujazdowskie № 37 z dnia 15 grudnia 1922 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w myśl § 1 przepisów, ogłoszonych w Monitorze Polskim № 33 z dnia 11.II.1921 roku udziela pozwolenia dla wyżej wspomnianego związku na urządzenie kwesty w czasie od 20 do 27 maja 1923 r. włącznie

z tem, że data wyżej oznaczona może być zmieniona stosownie do uznania władz I inst. w porozumieniu z miejscowemi oddziałami harcerstwa, po miastach i wsiach na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej na cele, związane z potrzebami Naczelnego Związku oraz Oddziałów Harcerstwa Polskiego w Polsce pod warunkiem, że Zarząd Naczelnego Związku oraz Oddziały i osoby przez ten Zarząd wydelegowane dla celów kwestarskich będą ściśle przestrzegały przepisów okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych № 446 z dnia 4.II.1921 roku, ogłoszonego w wyżej wymienionym Monitorze Polskim.

Za Ministra:
(—) *Borzęcki.*
za Dyrektora Departamentu.

okrągła pieczęć:
Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych.

48. **LIST OKÓLNY N. Z. H. P. l. 4 z dn. 30 IV 23 r.**

W dniu dzisiejszym Ministerstwo Spraw Wewnętrznych z powodu kwest organizowanych przez Towarzystwo Czerwonego Krzyża w terminie 20-go 27 maja, **zmieniło termin zasadniczy Tygodnia Harcerskiego na 27-go maja do 3-go czerwca.**

Wojewodowie zostali powiadomieni o przesunięciu terminu.

(—) *St. Sedlaczek*
Wice-przewodniczący
(—) *Janusz Rudnicki..*
Sekretarz Generalny

49. **ROZKAZ NACZELNICTWA Z. H. P. L. 9 z dnia 28 IV. 1923 r.**

NOMINACJE i SPRAWY OSOBOWE.

Uchwałą N. Z. H. P. z dnia 27 III. 1923 r. mianowano przodownicami: Janinę Szmidtównę, Annę Szlachcińską — Chor. Warsz. z zalicz. sł. instr. od dn. 27 III. 1923 r.

Na zasadzie Ogólnego Regulaminu Wewnętrznego Rozdz. A. punkt. 1, § 16 Uwaga I, Naczelnictwo Z. H. P. dnia 27 marca 1923 roku przyznało dhom ks. Gerardowi Szmidtowi i dhnie Wandzie Maliszewskiej prawa członków czynnych Z. H. P.

50. SKŁAD OSOBOWY KOMEND.

Naczelnictwo Z. H. P. dnia 26 kwietnia 1923 r. mianowało dhnę Bożennę Nowakowską zastępczynią komendantki Żeńskiej Chorągwi Włocławskiej.

51. KOLONJE.

Naczelnictwo podaje do wiadomośi wszystkich harcerzy, że Związek Harcerstwa Polskiego otrzymał zaproszenie do wysłania 20 harcerzy do Danji na 2 — 3 tygodnie, oraz 20 harcerzy do Anglji.

Drużyny, któreby chciały skorzystać z nadarzającej się sposobności zapoznania sie z naszymi braćmi z zagranicy, zwrócą się do Naczelnictwa Z. H. P. po bliższe informacje.

52. WYDAWNICTWA.

Instruktorzy Głównych Kwater, Okręgów są obowiązani przy wizytacji Komend podległych sprawdzać, czy Komendy posiadają zbiory „Rozkazów, Okólników N. Z. H. P.“ (obecnie „Wiadomości Urzędowych“) oraz komplety czasopism „Harcmistrz“, „Ognisko“, „Czuj Duch“, przy wizytacji zaś drużyn sprawdzać, czy drużyna prenumeruje i jak'e czasopisma harcerski . W razie wyników ujemnych sprawdzenia wizytator powinien zachęcić Komendę czy drużynowego do nabycia tych wydawnictw, a w razie trudności materjalnych zwrócić się do odnośnego Koła Przyjaciół z prośbą o ułatwienie pokrycia tego wydatku.

53. KORESPONDENCJA A ZNACZKI HARCERSKIE.

Wobec dużych kosztów korespondencji Naczelnictwo prosi o dołączanie do listów znaczków pocztowych na odpowiedź.

Ponieważ oprócz kosztów pocztowych, Naczelnictwo ponosi jeszcze znaczne wydatki na kancelarje, (pracownicy, materjały kancelaryjne), przypominamy dawny zwyczaj, zaniedbany w ostatnich czasach: na korespondencji wszelkiego rodzaju, skierowanej do władz harcerskich, nalepiano znaczki harcerskie. To dobrowolne opodatkowanie się nie obciąży zbytnio wysyłających listy, a przysporzy środków Naczelnictwu. Znaczki dawniej wydane można nabyć w Centalnej Komisji Dostaw Harcerskich, w cenie od 300 do 500 mk. Naczelnictwo przygotowuje nowe wydanie znaczczków, w cenie 100, 200, 500, 1000, mk., które również można nabyć w C. K. D. H.

(—) *St. Sedlaczek.*
Wice-przewodniczący Z. H. P.
(—) *Janusz Rudnicki.*
Sekretarz Generalny

54. ROZKAZ NACZELNICTWA Z.H.P. L. 11 z dnia 1.V.23 r.

W dniach 5.IV i 7.IV odbył się w Poznaniu XIV i XV Zjazd Naczelnej Rady Harcerskiej, oraz dnia 6 i 7.IV Walny Zjazd Związku Harcerstwa Polskiego. W szóstym numerze Wiadomości Urzędowych zostaną ogłoszone wszystkie uchwały Zjazdów. Obecnie Naczelnictwo Z. H. P. podaje do wiadomości skład władz naczelnych Związku, oraz poszczególnych działów centrali.

1. NACZELNA RADA HARCERSKA.

Prof. D-r Stanisław Ciechanowski, Mieczysław Chmielewski, Kurator Bernard Chrzanowski, Stanisława Czajkowska, Henryk Glass, Gen. Józef Haller, Sędzia Tadeusz Kamieński, Ks. d-r Jan Mauersberger, Olga Małkowska, Władysława Martynowiczówna, Tadeusz Maresz, Władysław Nekrasz, Wacław Niklewicz, Piotr Olewiński, Gen. Aleksander Osiński, por. Józef Ratajczak, Janusz Rudnicki, Helena Sakowiczówna, Stanisław Sedlaczek, D-r Tadeusz Strumiłło, Ks. Fabjan Szczerbicki, kpt. Ignacy Wądołkowski, Zofja Wocalewska i por. Wincenty Wierzejewski.

2. KOMISJA REWIZYJNA.

Joanna Hersowa, Kazimierz Morawski, Wojciech Rudnicki, Mirosław Sawicki i Karol Wojzbun.

3. NACZELNY HONOROWY SĄD HARCERSKI.

Przewodniczący—Michał Czajkowski, Członkowie — Marja Uklejska, Stefan Szletyński.

4. NACZELNICTWO ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO.

Przewodniczący Z. H. P.—ks. Jan Mauersberger, Wice-przewodniczący: — Generał Aleksander Osiński i Stanisław Sedlaczek, Sekretarz Generalny — Janusz Rudnicki, Skarbnik — Wacław Niklewicz, Naczelniczka Głównej Kwatery Żeńskiej — Zofja Wocalewska, Naczelnik Głównej Kwatery Męskiej — Henryk Glass, Kierownik Działu Kół Przyjaciół—Stanisława Czajkowska, Kierownik Działu Starszego Harcerstwa — Mieczysław Chmielewski.

5. Dział Skarbowy N. Z. H. P.

a) Kierownik — Wacław Niklewicz. Dział znajduje się w fazie organizacji.

b) Zarząd Centralnej Komisji Dostaw Harcerskich: Wacław Niklewicz, Leonard Ostrowski, Piotr Olewiński.

6. Główna Kwatera Żeńska.

Naczelniczka — Zofja Wocalewska, Przyboczna — Helena Sakowiczówna, Kierowniczka Wydziału Organizacyjnego — Józefa Łapińska, Kierowniczka Wydziału Programowego — Władysława Martynowiczówna, Sekretarka — Marja Szymańska.

7. Główna Kwatera Męska.

Członkowie rzeczywiści: Stanisław Sedlaczek, Robert Daszkiewicz, Henryk Glass, Olgierd Grzymałowski, (na urlopie), Adolf Heidrich, Tadeusz Maresz, Ignacy Wołkowicz.

Obsada personalna Wydziałów Głównej Kwatery Męskiej: Naczelnik G. K. M. Henryk Glass, Zastępca Naczelnika G. K. M.— Tadeusz Maresz.

Kierownik Wydziału Ogólnego i przyboczny Naczelnika G. K. M.: Ignacy Wołkowicz.

Referenci Wydziału: Bolesław Polkowski i Jerzy Remiszewski.

Kierownik Wydziału Organizacyjnego — Adolf Heidrich.

Referent Chorągwi Włocławskiej — Mieczysław Dybczyński.
„ „ Łódzkiej — Stefan Szletyński.
„ Okręgu Kieleckiego—Włodzimierz Dzięciołowski.
„ „ Górno-Śląskiego — Władysław Jurkowski.
„ „ Płockiego — Stefan Łoś.
„ „ Toruńskiego — Zygmunt Wierzbowski.
„ „ Sosnowieckiego—Tadeusz Walewski.
„ Drużyn Żeglarskich — Jerzy Karpiński.
p. o. „ „ Starszych Chłopców— Roman Miszewski.
p. o. „ „ Pożarnych—Wiktor Wiszniewski.

Współpracownik Wydziału Organizacyjnego — Władysław Ćwikiel.

Kierownik Wydziału Obozów — Tadeusz Maresz, Referent Mieczysław Dybczyński.

Kierownik Wydziału Wychowania Narodowego—Stanisław Sedlaczek.

Referent — Władysław Olędzki, współpracownicy, d-r Ignacy Kozielewski i Ludomir Wagner.

p. o. Kierownika Wydziału Osobowego — Władysław Czapliński.

8. Dział Kół Przyjaciół Harcerstwa.

Kierowniczka — Stanisława Czajkowska, Członek — Stefan Szletyński (dział znajduje się w fazie organizacji).

9. Dział Starszego Harcerstwa.

Kierownik—Mieczysław Chmielewski, członkowie: — Józef Jakubowski, Władysław Sieroszewski.

10. Dział Zagraniczny.

Kierownik Stanisław Sedlaczek. Dział znajduje się w stadjum reorganizacji.

11. Dział Propagandy i Wydawnictw.

Kierownik Działu — Lech Grabowski. (Dział znajduje się w fazie organizacji.

(—) *St. Sedlaczek.*
Wice-Przewodniczący Z. H. P.

(—) *Janusz Rudnicki.*
Sekretarz Generalny.

55. ZASADY WSPÓŁPRACY ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO z MINISTERSTWEM SPRAW WOJSKOWYCH.

I. ZASADY OGÓLNE.

1) Związek Harcerstwa Polskiego prowadzi w własnym zakresie przysposobienie wojskowe Harcerzy jako nieodłączoną część normalnych prac harcerskich.

2) Wszystkie programy przysposobienia wojskowego na terenie Z. H. P. ustala się po porozumieniu Naczelnictwa Z. H. P. z M. S.Wojsk. a wprowadza drogą zarządzeń Naczelnictwa (ewent. równoległych zarządzeń M. S. Wojsk. do władz wojskowych).

II. PRZYSPOSOBIENIE WOJSKOWE MŁODZIEŻY MĘSKIEJ.

1) Za podstawę przysposobienia wojskowego harcerzy przyjmuje się racjonalne wychowanie cielesne, prowadzone w Z. H. P. w porozumieniu z Ministerstwem W. R. i O. P.; M. S. Wojsk. i Min. Zdrowia.

2) Związek Harcerstwa Polskiego przeprowadza przysposobienie wojskowe drogą:

a) sprawności wojskowo-przydatnych (np. strzelec, pionier, topograf, sygnalista, samarytanin, telegrafista),

b) ćwiczeń i wykładów w drużynach, oraz harcerskich grupach ćwiczeń wojskowych.

3) Harcerskie grupy ćwiczeń wojskowych tworzy Komenda Chorągwi, (Okręgu) na podstawach, określonych przez Naczelnictwo w porozumieniu z M. S. Wojsk. Harcerze z drużyn szkolnych odbywają ćwiczenia z wychowania cielesnego, szkoły strzelca i przedmiotów ściśle wojskowych, które wejdą w program roku drugiego, wspólnie z hufcami szkolnymi. Ćwiczenia wspólne z hufcem szkolnym nie wykluczają innych zajęć w hufcu lub drużynie harcerskiej.

4) Programy z prób sprawności, mające znaczenie dla przysposobienia wojskowego, będą uzgodnione z wymaganiami, stawianemi przez M. S. Wojsk. prócz tego zostaną opracowane w porozumieniu z M. S. Wojsk. programy sprawności, będących warunkiem dopuszczania do egzaminu przysposobienia wojskowego I-go stop. Naczelnictwo zobowiązuje się do propagandy tych ostatnich sprawności wśród harcerzy od lat 16-tu w górę.

5) Z. H. P. organizuje między innymi wakacyjne obozy harcerskie dla młodzieży od lat 16-tu, które zamykają w ramach metod harcer. program przewidziany dla obozów stopnia I-go przysposobienia wojskowego. Kierownictwo obozu należy do Naczelnictwa. W obozie przebywa delegat M. S. Wojsk. Obozy takie korzystają z tych samych uprawnień, co i obozy przysposobienia wojskowego, organizowane przez M. S. Wojsk.

6) Określona grupa sprawności, przejście ćwiczeń i wykładów w harcerskich grupach ćwiczeń wojskowych lub w Hufcach szkolnych, oraz uczestniczenie w wakacyjnym obozie harcerskim (p. 5) daje możność dopuszczenia do egzaminu przysposobienia wojskowego stopnia I. Egzamin odbywa się przed Wojsk. Kom. Egz. Przysp. Rezer. W skład Komisji wchodzi delegat Z.H.P.

7) Uwzględniając warunki zewnętrzne Państwa Polskiego, w najbliższych latach dla harcerzy, pragnących szybciej odbyć całkowity kurs przysposobienia wojskowego, M. S. Wojsk. tworzy w porozumieniu z N. Z. H. P. obozy przysposobienia wojskowego, wprowadzając tam szereg prac i ćwiczeń harcerskich, prowadzonych przez instruktorów harcerskich. Kierownictwo obozów i przeprowadzenie programu wojskowego należy do M. S. Wojsk. W obozie takim przebywa delegat N. Z. H. P. Programy tych kursów ustala M. S. Wojsk. w porozumieniu z N. Z. H. P.

III. INSTRUKTORZY.

1) Z. H. P. pragnie w zasadzie prowadzić przysposobienie wojskowe przez własnych instruktorów, obecnie jednak z powodu ich małej ilości M. S. Wojsk. na prośbę N. Z. H. P. (D. O. K. na prośbę Zarządu Oddziału Z. H. P.) przydziela oficerów specjalistów do prowadzenia poszczególnych sprawności, wykładów i ćwiczeń o charakterze wojskowym.

Wszyscy harcerze ponad lat 18, pragnący uzyskać stopień jednej lub kilku sprawności, będących warunkiem dopuszczenia do egzaminu przysposobienia wojskowego stopnia I, zdają eg-

zamin przed Komisją, której przewodniczącym jest delegat wojskowości.

3) Harcerze, pragnący uzyskać stopień instruktora przysposobienia rezerw, muszą przebyć kurs prowadzony przez M. S. Wojsk. (punkt 7) i złożyć egzamin przed Wojsk. Kom. Egz. Przysp. Rezerw. Przy egzaminie może być obecny delegat Z. H. P. bez prawa głosu.

IV. KONTAKT N.Z.H.P. i M. S. WOJSK. ORAZ RÓŻNYCH ORGANÓW.

1 Kontakt między M. S. Wojsk. i N. Z. H. P. utrzymuje delegat Ministra Spraw Wojskowych, który ma do pomocy młodszego oficera (mógłby nim być ewentualnie referent Harcerstwa w Wydziale Przysposobienia Rezerw.)

2) W Naczelnictwie zostaje powołany referent do spraw wojskowych, instruktor harcerski (przeszkolony oficer rezerwy) współdziałający z ramienia Naczelnictwa z pomocnikiem delegata Ministra Spraw Wojskowych.

3) W poszczególnych Zarządach Oddziałów Z. H. P. jeden z członków pełni funkcje referenta spraw wojskowych, utrzymuje kontakt z odpowiednim oficerem w Oddziale III D. O. K. O ile Okręg Korpuśny nie pokrywa się z terenem Oddziału Z. H. P., Naczelnictwo Z. H. P. w porozumieniu z odnośnymi Zarządami Oddziałów mianuje przy danym Dowództwie Okr. K. przedstawiciela Z. H. P., który utrzymuje stały kontakt i pośredniczy w załatwianiu spraw harcerskich przez D. O. K.

4) N. Z. H. P. dostarcza danych statystycznych według schematów ustalonych za wspólnem porozumieniem M. S. Wojsk. i N. Z. H. P.

5) Z. H. P. korzysta z wszelkich pomocy, przyznanych stowarzyszeniom upoważnionym do prowadzenia przysposobienia wojskowego.

PRAWA DELEGATÓW.

1) Prawa delegatów M. S. Wojsk. w obozach (II p. 5), delegata N. Z. H. P. w obozach (II p. 7) i delegata Ministra Spraw Wojskowych w N. Z. H. P. (IV p. 1) określone zostaną specjalną instrukcją, ustaloną wspólnie przez N.Z.H.P. i M. S. Wojsk.

(—) *Sikorski*, gen. dyw.
w. z. Ministra Spraw Wojskowych

(—) *J. Haller*
Przewodniczący Z. H. P.

(—) *Janusz Rudnicki*
Sekretarz Generalny Z. H. P.
11.XII. 1922 r.

56. PRZYSPOSOBIENIE HARCEREK DO WOJSKOWEJ SŁUŻBY POMOCNICZEJ.

Harcerstwo żeńskie ma za zadanie wszechstronne ujęcie wychowania kobiety — obywatelki, zdolnej zarówno do życia domowego i rodzinnego, do sumiennej i wytrwałej pracy zawodowej, — jak do wydatnej pracy dla państwa w warunkach pokoju i wojny.

1. Harcerstwo żeńskie przygotowuje do służby pomocniczej w razie wojny przedewszystkiem przez racjonalne wychowanie moralne i fizyczne, oraz przez cały swój program, ujęty w system prób i sprawności.

2. Przysposobienie harcerek do wojskowej służby pomocniczej nie stanowiąc specjalnego działu pracy harcerskiej, wymaga jednak uprawiania sprawności wojskowo-przydatnych, wśród sprawności społecznych na stopień Harcerki Rzeczypospolitej znajduje się jedna z fachowych sprawności wojskowej służby pomocniczej.

Do fachowych sprawności wojskowej służby pomocniczej należą: wojskowa służba sanitarna, łączności, gospodarcza, oświatowa.

3. Dziewczęta powyżej lat 16 mogą zdobywać fachowe sprawności wojsk. sł. pom., oraz stopień instruktorki wojsk. sł. pom. — Przygotowanie do tych sprawności prowadzone jest przez siły wykwalifikowane w danych działach.

4. Piecza nad należytem przeprowadzeniem wymienionych sprawności należy do N. Z. H. P.

5. Egzamin na instruktorkę wojskowej służby pomocniczej oraz próby fachowych sprawności wojskowej służby pomocniczej odbywają się wobec komisji fachowej, w której skład wchodzą osoby delegowane przez M. S. Wojsk. i Z. H. P.

6. N. Z. H. P. opracuje programy prób fachowych sprawności wojskowej służby pomocniczej w porozumieniu z M. S. Wojsk.

7. M. S. Wojsk. określi warunki egzaminu instruktorki wojskowej służby pomocniczej w porozumieniu z N. Z. H. P.

8. Normy pomocy M. S. Wojsk. dla Z. H. P. w zakresie przyspos. harcerek do wojskowej służby pomocniczej określi szczegółowe porozumienie N. Z. H. P. z M. S. Wojsk.

Powyższy tekst został ustalony na konferencji N. Z. H. P. z M. S. Wojsk. w dniu 1.II.1923 jako uzupełnienie wyżej ogłoszonych zasad współpracy Z. H. P. z M. S. Wojsk.

Za zgodność z protokółem konferencji.
(—) *Janusz Rudnicki.*
Sekretarz Generalny.

57. **LIST OKÓLNY N. Z. H. P. L. 5. z dnia 30.IV.23.**

PRZYSPOSOBIENIE WOJSKOWE MŁODZIEŻY ŻEŃSKIEJ.

1) Na podstawie porozumienia Naczelnictwa Z. H. P. z Ministerstwem Spraw Wojskowych zostały ustalone zasady przysposobienia harcerek do wojskowej służby pomocniczej na wypadek wojny. Przygotowanie harcerek do wojskowej służby pomocniczej nie tworzy specjalnego działu pracy, lecz jest ściśle związane z programem pracy Z. H. P., oraz ujęte w ramy prób organizacyjnych i sprawności.

2) Przygotowanie kobiet do wojskowej służby pomocniczej obejmuje:
a) ogólne przygotowanie wojskowe,
b) przygotowanie fachowe,

A. Harcerki mogą uzyskać świadectwo ogólnego przysposobienia wojskowego przez uzupełnienie stopnia I (samarytanki) wiadomościami z zakresu: terenoznawstwa,
obchodzenia się z bronią,
łączności,
organizacji armji,
gazów trujących, (wiadomości ogólne,
obrona, ratownictwo).

Wykłady i ćwiczenia z zakresu wyżej wymienionych przedmiotów w myśl opracowanych programów mogą być włączone tylko do programów pracy zastępów dziewcząt powyżej lat 16-tu. Próbę przeprowadza harcerska Komisja Egzaminacyjna, w skład której wchodzi delegatka lub delegat wojskowości.

B. W celu przeprowadzenia ogólnego przysposobienia wojskowego własnemi siłami, harcerki mogą uzyskać stopień instruktorki przysposobienia wojskowego po przejściu odpowiedniego kursu, oraz złożeniu egzaminu przed wojskową Komisją Egzaminacyjną Przysposobienia Rezerw. Kursy takie zostaną zorganizowane przez G. K. Ż. w porozumieniu z M. S. Wojsk.

C. Przygotowanie fachowe obejmuje sprawności z zakresu służb pomocniczych, a mianowicie: wojskowej służby sanitarnej,
służby gospodarczej
„ oświatowej
„ łączności
„ kancelaryjnej.

Próby przeprowadza Harcerska Komisja Egzaminacyjna w skład której wchodzi delegatka lub delegat M. S. Wojsk. W celu umożliwienia harcerkom przygotowania się do prób z wyżej wymienionych sprawności zaleca się Komendom Chorągwi, Okręgów i Hufców Samodzielnych organizowanie, w porozumieniu z odpowiedniemi czynnikami wojskowemi, Kursów z poszczególnych sprawności w myśl opracowanych programów.

3) Oczekuje się sprawozdań i wniosków Zarządów i Komend w związku z niniejszym listem okólnym.

4) Wyżej wymienione programy uzupełnień do stopnia I, oraz projekty sprawności można otrzymać w Głównej Kwaterze Żeńskiej.

St. Sedlaczek.
Wice-przewodniczący.

Janusz Rudnicki.
Sekretarz Generalny.

58. **LIST N.Z.H.P. — Dz. St. H. L. 1 z dnia 28.IV.1923 r.**

Do Wszystkich Kół Starszego Harcerstwa.

Druhny i Druhowie!

1. Na III Walnym Zjeździe Związku Harcerstwa Polskiego, Komisja Starszego Harcerstwa, w osobach delegatów Kół, jako doroczny Zjazd Starszego Harcerstwa stwierdziła, że Wydział Starszego Harcerstwa przy Naczelnictwie Z. H. P. wybrany przez Zjazd w Ostrowiu nie istnieje i przekazała funkcje jego Druhom: Mieczysławowi Chmielewskiemu, Józefowi Jakubowskiemu i Władysławowi Sieroszewskiemu.

2. Jako kierownik Działu Starszego Harcerstwa do Naczelnictwa Z. H. P. wszedł druh Mieczysław Chmielewski.

3. W myśl uchwał Komisji, Dział Starszego Harcerstwa projektuje zwołanie Zjazdu St. Harcerstwa w czasie między 1-szym a 15-ym lipca r. b. celem ustalenia zasad programowych i organizacyjnych Starszego Harcerstwa.

4. W Zjeździe będą mogli wziąć udział delegatki i delegaci tych Kół, które do dnia 15.V zgłoszą się na rok 1923 w Dziale Starszego Harcerstwa (patrz list L. 2). Bliższe wiadomości dotyczące Zjazdu zostaną podane później.

5. Wnioski na Zjazd i materjały nadsyłajcie do Działu do dnia 1 czerwca, w miarę ich nadpływania Dział będzie rozsyłał je Kołom.

6. Informacje, dotyczące St. Harcerstwa będą podawane w listach, ogłaszanych w „Wiadomościach Urzędowych”, wobec czego celowem byłoby zaprenumerowanie tego wydawnictwa przez Koła, (adres administracji „Wiadomości Urzędowych“—Warszawa, Traugutta 2, C.K.D.H.).

7. Godziny przyjęć Kierownika Działu Starszego Harcerstwa—w soboty od 16, 30 do 18-ej w lokalu Naczelnictwa Z. H. P. Al. Ujazdowska 37 m. 12.

C z u w a j!

(—) *M. Chmielewski.*
Kierownik Działu Starszego Harcerstwa

Ir. Szulcówna.
w. z. Sekretarka.

59. **LIST N.Z.H.P.—Dz. St. H. L. 2 z dnia 28/IV 1923 r.**

Do wszystkich
Kół Starszego Harcerstwa.

Druhny i Druhowie!

1. Ponieważ długa przerwa w pracach Działu St. Harcerstwa przy Naczelnictwie Z. H. P. spowodowała zerwanie łączności z Kołami, wzywam przeto wszystkie Koła St. Harcerstwa do zgłoszenia się w Dziale na rok 1923 według załączonych Kart Zgłoszeń.

2. Koła istniejące na terenie Oddziału Z. H. P. składają wypełnione karty zgłoszeń w 2-ch egzemplarzach do Zarządu Oddziału, który jeden egzemplarz wysyła do Działu St. Harcerstwa przy Naczelnictwie Z. H. P. (patrz Ogólny Regulamin Wewnętrzny Z. H. P., Koła Starszego Hałcerstwa).

3. Za szybkie i dokładne przeprowadzenie spraw zgłoszeń Kół na terenach Oddziału odpowiedziani są osobiście referenci Starszego Harcerstwa przy Zarządzie Oddziału.

4. Koła nie objęte terenem Oddziału, wysyłają karty zgłoszeń w 1 egzemplarzu wprost do Działu Starszego Harcerstwa.

5. Nadmieniam, że prawo udziału w Zjeździe St. Harcerstwa, który ma się odbyć w okresie między 1-ym a 15 lipca r. b. (patrz List L. 1) będą miały te Koła, które zgłoszą się w Dziale do 15/5.23.

Czuwaj!

Kierownik Działu St. Harcerstwa
M. Chmielewski.

Ir. Szulcówna.
w. z. Sekretarka.

KARTA ZGŁOSZENIA
Koła Starszego Harcerstwa w . . . .

1. Nazwa i dokładny adres.
2. Zarząd (imiona i nazwiska).
3. Imienny spis członków Koła (Imię i nazwisko, wiek, zawód, czy przeszedł do Koła z druż. harc. stosunek do Koła: członek czynny, korespondent, kandydat, stosunek do pracy w drużynach, czy czynny instruktor).
4. Data założenia Koła.
5. Regulamin Wewnętrzny (podpis).

Przewodniczący.

Sekretarz.

Koło Starszego Harcerstwa
w . . . .

Dnia . . . .

Do Zarządu Oddziału Z. H. P.
w . . . .

(lub: do Działu Starszego Harcerstwa przy Naczelnictwie Z.H.P. w Warszawie).

Powołując się na list L. 2 Działu Starszego Harcerstwa przy Naczelnictwie Z. H. P. prosimy o przyjęcie Koła do Związku Harcerstwa Polskiego zgodnie z Ogólnym Regulaminem Wewnętrznym Z. H. P. IV Koła Starszego Harcerstwa.

Przy niniejszym załączamy 2 karty zgłoszeń.

Przewodniczący.

Sekretarz.

60. **ROZKAZ G. K. M. L. 2 z dnia 5.III.1923 r.**

ORGANIZACJA HUFCÓW.

W związku z koniecznością uporządkowania sprawy przysposobienia wojskowego młodzieży harcerskiej i ustalenia form kontaktu władz harcerskich z wojskowemi, poleca się Komendom Chor. i Okręgów zorganizować na terenie swoich drużyn. Hufce w myśl Regulaminu Wewnętrznego Z. H. P. punkt VIII.

Kontakt między oficerami instrukcyjnymi a poszczególnemi drużynami winien być utrzymywany tylko za pośrednictwem Komendy Hufca, w miejscowościach gdzie niema Hufców K. Chor. na okres przejściowy wyznacza instruktora, który porozumiewa się z oficerem instrukcyjnym.

Gdyby dobro pracy harcerskiej wymagało, aby niektóre drużyny były bezpośrednio zależne od Komendy Chorągwi (K. O.), pozostawia się ustalenie formy kontaktu tych drużyn z oficerem instrukcyjnym do uznania Komendy Chorągwi.

Szczegóły formy kontaktu zostaną przez Nacz. po opracowaniu natychmiast zakomunikowane.

W wypadkach bezpośredniego zwracania się oficera instruktora do drużynowych w okresie przejściowym, z prośbą o udzielenia pewnych informacji ewentualnie danych statystycznych należy żądane dane oficerowi instrukcyjnemu w miarę możności, udzielać.

Spisy Hufców zorganizowanych na terenie Chorągwi, jak również (w wyjątkowych wypadkach) drużyn samodzielnych z podaniem nazwiska komendanta Hufca, siedziby Komendy Hufca, ilości drużyn i środowisk winny być nadesłane do G. K. M. do dnia 1 maja r. b.

Czuwaj!

(—) *Henryk Glass*, podharcmistrz
Naczelnik Głównej Kwatery M.

(—) *Adolf Heidrich*, podharcmistrz
Kierownik Działu Organizacyjnego.

ROZKAZ GŁÓWNEJ KWATERY ŻEŃSKIEJ L. 11 z dnia 24.IV.1923 r.

61. 1. KURS NAUCZYCIELSKI.

W roku bieżącym, jak lat poprzednich odbędzie się kurs harcerski dla nauczycielek w czasie od 2 do 20 lipca włącznie. Szczegóły o miejscu, kosztach i t. p. będą podane później.

62. 2. OBÓZ INSTRUKTORSKI G. K. Ż.

Wyższy obóz instruktorski G. K. Ż. odbędzie się w czasie od 23 lipca do 7 sierpnia. Na obóz będą przyjmowane tylko przodownice i podharcmistrzynie. Konieczna obecność komendantek środowisk lub odpowiedzialnych zastępczyń.

63. 3. OBOZY ORGANIZOWANE PRZEZ KOMENDY CHORĄGWI.

A. Zgodnie z uchwałą odprawy komendantek poszczególne komendy nadeślą najpóźniej do dnia 1 czerwca szczegółowe projekty organizowanych obozów z zaznaczeniem nazwiska komendantki obozu, dokładnego adresu i sposobu komunikacji.

B. Komendy Chorągwi, Okręgów i Hufców Samodzielnych nadeszlą do 20.V. b. r. liczbę miejsc zarezerwowanych w swoich obozach dla druhen z innych środowisk — jak również liczbę druhen, któreby chciały wysłać do innych obozów.

(—) *Z. Wocalewska.*
Naczelniczka G. K. Ż.

(—) *M. Szymańska.*
Sekretarka G. K. Ż.

64. ROZKAZ N. Z. H. P. L. 12 z dnia 1.V.1923 r.

Podaje się do wiadomości uchwalony dnia 6.IV.1923 przez N. R. H.

REGULAMIN SĄDÓW HARCERSKICH.

I.

Organizacja i właściwość Sądów Harcerskich.

Art. 1. Wszelkie sprawowanie władzy dyscyplinarnej w Z. H. P. nie wyłączając wykluczania członków z organizacji, należy do Naczelnictwa i Oddziałów.

Sądy Harcerskie są powołane do rozpoznawania tylko tych spraw, które zostaną im przekazane przez władze Z. H. P. zgodnie ze statutem Z. H. P. oraz statutem Oddziałów.

Art. 2. Sądy Harcerskie przy Zarządach Oddziałów Z. H. P. organizują się na mocy art. 32 Statutu Oddziałów i rozpoznają wszystkie przekazane im sprawy, dotyczące członków danego Oddziału.

Naczelny Honorowy Sąd Harcerski przy Naczelnictwie Z. H. P. jest wybierany na mocy art. 24 Statutu Z. H. P. i rozpatruje: w pierwszej instancji — wszystkie przekazane mu sprawy, dotyczące członków Naczelnictwa i członków Naczelnej Rady i w drugiej instancji w drodze odwołania sprawy o ostatecznem usunięciu członków ze Z. H. P. z powodu czynów niehonorowych.

Art. 3. We wszystkich sprawach, rozpatrywanych w granicach powyższej kompetencji, orzeczenia lub wyroki Sądów Harcerskich są ostateczne i odwołaniu nie podlegają.

Art. 4. Sądy Harcerskie mogą być powołane przez strony do rozstrzygnięcia sporów o roszczenia lub obrazy osobiste, wynikające na tle stosunków w Z. H. P. między jego członkami — i wtedy orzekają samodzielnie i bez dalszego odwołania, jako polubowne Sądy honorowe w granicach wniesienia, podpisanego przez strony i przyjętego do rozpoznania przez Sąd.

II.

Zasady ogólne rozpoznawania spraw.

Art. 5. Sądy Harcerskie przy rozpoznawaniu przekazanych im spraw są samodzielne i niezależne i orzeczenia lub wyroki Sądów nie mogą być zmieniane ani zatwierdzane przez władze organizacyjne.

Art. 6. Przy rozpoznawaniu spraw do obowiązku Sądów Harcerskich należy: wysłuchanie stron, zestawienie i rozpatrzenie wszystkich okoliczności sprawy w związku z przedłożonemi dowodami, oraz wydanie orzeczenia, na mocy wewnętrznego sumienia harcerskiego o stosunku, jaki zachodzi pomiędzy prawem harcerskiem i zasadami moralności, honoru i prawa, — a postępowaniem stron, o winie lub niewinności oskarżonego i o następstwach ustalonej jego winy.

Art. 7. Ponieważ prawo harcerza jest zarazem jego obowiązkiem, Sąd harcerski 1) wydaje wyrok, ustalający winę i karę, lub też 2) wydaje na razie jedynie orzeczenie, ustalające winę, i postanawia zawezwać oskarżonego do wykonania czynu, zwalniającego go od winy w granicach, ustalonych przez Sąd lub większych, zgodnie z poczuciem obowiązku harcerskiego i sumienia oskarżonego.

W razie niewykonania orzeczenia Sądu w terminie określonym, Sąd wyda wyrok, ustalający karę porządkową.

Art. 8. Karami porządkowemi są: 1) upom-

nienie, 2) nagana ustna, 3) nagana pisemna, 4) zakaz noszenia oznak harcerskich, lub uczestniczenia w wycieczkach, zlotach i uroczystościach, przez pewien czas, 5) urlop karny na pewien czas, 6) wykluczenie ostateczne ze Z. H. P.

Art. 9. Wykonanie wyroków Sąd Harcerski przekazuje władzom organizacyjnym Z. H. P. według ich kompetencji.

Art. 10. W razie ostatecznego wykluczenia ze Związku przez Sąd Harcerski przy Zarządzie Oddziału członka Z. H. P. pod zarzutem dokonania czynu niehonorowego, oskarżonemu przysługuje prawo odwołania do Naczelnego Honorowego Sądu Harcerskiego w terminie miesięcznym od daty zakomunikowania mu wyroku Sądu Harcerskiego. Przed upływem tego terminu względnie przed wydaniem orzeczenia lub wyroku przez Sąd Naczelny, wykonanie wyroku winno być wstrzymane.

Skarga odwoławcza winna być złożona do Sądu, wydającego wyrok, który to Sąd niezwłocznie prześle pomienioną skargę wraz z aktami i ewentualnem swem wyjaśnieniem do Naczelnego Sądu Harcerskiego za pośrednictwem Naczelnictwa.

III.

Tryb rozpoznawania spraw.

Art. 11. Członkowie Sądu Harcerskiego wybierają na czas swego urzędowania ze swego grona przewodniczącego i jego zastępcę. Przewodniczący zwołuje posiedzenia Sądu, kieruje przygotowawczemi pracami i obradami, oraz czuwa nad tem, aby każda sprawa, przekazana Sądowi Harcerskiemu, była załatwiona według przepisów statutów i regulaminu. Sąd w komplecie, złożonym dla każdej sprawy najmniej z dwuch członków i przewodniczącego lub jego zastępcy, bada akta sprawy i przesłuchuje obwinionego i świadków.

Art. 12. Po przeprowadzeniu rozprawy przewodniczący zarządza głosowanie co do winy i co do kary, stosowanej w razie niewykonania orzeczenia.

Orzeczenie, wydane zwyczajną większością głosów lub, w razie równości głosów, orzeczenie łagodniejsze, uwidacznia przewodniczący w sentencji, z wymienieniem składu Sądu i treści orzeczenia, a następnie, o ile zajdzie potrzeba, Sąd umotywuje sentencję i przekaże sprawę Zarządowi Oddziału, względnie Naczelnictwu według kompetencji, do wykonania.

O wykonaniu wyroku władze organizacyjne winny spisać odpowiedni protokuł i zawiadomić Sąd.

Art. 13. Wyroki w sprawach honorowych zostają ogłoszone w obecności stron na posiedzeniu plenarnem Sądu Harcerskiego.

Art. 14. Gdyby strona obwiniona, względnie strony, przekazujące swój spór lub sprawę honorową, pomimo wezwania przewodniczącego Sądu nie stawiły się na rozprawę i swej nieobecności należycie nie usprawiedliły, Sąd Harcerski przeprowadzi rozprawę, a następnie orzecze lub zawyrokuje w ich nieobecności. Odwołanie przysługuje stronom jedynie w wypadku, przewidzianym w art. 10 regulaminu.

Art. 15. Członkowie Z. H. P., zawezwani przez Sąd Harcerski jako świadkowie, obowiązani są udzielić wszelkich żądanych wyjaśnień. W razie niestawienia się ich bez usprawiedliwionych powodów, odniesie się Sąd Harcerski do Zarządu Oddziału, względnie do Naczelnictwa celem ewentualnego pociągnięcia takich świadków do odpowiedzialności.

Za przewodniczącego
(—) *St. Sedlaczek*, harcmistrz.

(—) *Janusz Rudnicki.*
Sekretarz generalny

65. MINISTERSTWO WYZNAŃ RELIGIJNYCH i OŚWIECENIA PUBLICZNEGO.

Instrukcja w sprawie szkolnych drużyn harcerskich.

1. Związek Harcerstwa Polskiego kieruje ruchem harcerskim w całej Polsce na podstawie statutu, przyjętego przez Ministerstwa—Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Spraw Wewnętrznych—i regulaminów, opartych na zasadach metody Badenpowellowskiej.

2. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zastrzegło sobie nadzór i kontrolę nad działalnością Związku. Tę kontrolę sprawuje Ministerstwo przy pomocy Komisji do Spraw Harcerstwa, Inspektoratu Harcerskiego oraz specjalnych delegatów do władz Związku.

3. Szkolna drużyna Związku Harcerstwa Polskiego powstać i istnieć może jedynie za zgodą Dyrekcji szkoły. Przyjętym do drużyny szkolnej może być tylko uczeń, posiadający pisemne zezwolenie Dyrekcji, wydane w porozumieniu z rodzicami lub opiekunami ucznia.

4. Dla sprawowania ścisłejszej opieki nad drużyną wybiera Rada Pedagogiczna danej szkoły ze swego grona opiekuna drużyny o ile możności z harcerskim wychowaniem obeznanego. To stanowisko winno mieć charakter wychowawstwa, należy więc, o ile się okaże możliwem, traktować je narówni z wychowawstwem klasowem i odpowiednio wynagradzać. Pożądanem jest, aby opiekun sam mógł prowadzić drużynę, t. j. być jej drużynowym.

5. Obowiązkiem opiekuna drużyny jest:

a) wejść z młodzieżą harcerską w stosunek bliski i serdeczny, zapoznać się osobiście z pracą drużyny, bywać na zbiórkach i wycieczkach,

b) dawać opinję o kandydatach na drużynowego, pozostawać z drużynowym w stałym i ścisłym kontakcie,

c) starać się o pogłębienie pracy drużyny (przez udzielenie wskazówek metodycznych, bibljograficznych, urządzanie pogadanek, pokazów, odczytów, zachęcanie do robienia zbiorów, ułatwianie nauki rzemiosł i innych sprawności harcerskich i t. p.),

d) składać Radzie Pedagogicznej (lub wychowawczej) przynajmniej 3 razy w ciągu roku ustne sprawozdania z pracy harcerskiej, a w ciągu roku szkolnego składać Dyrekcji szkoły wspólnie z drużynowym treściwe sprawozdanie piśmienne oraz przesyłać za pośrednictwem Dyrekcji Inspektoratowi Harcerskiemu uwagi o pracy drużyny.

6. Zarządzenia władz harcerskich muszą być komunikowane przez drużynowego opiekunowi, który wyjednywa dla nich zgodę Dyrekcji. Dopiero wtedy mogą być one ogłaszane i wykonywane. W razie odmowy Dyrekcja zawiadamia Inspektorat Harcerski z podaniem motywów.

7. Drużynowego mianują władze harcerskie po otrzymaniu zgody Dyrekcji.

8. Program pracy drużyny szkolnej układa drużynowy z udziałem opiekuna, który go przedkłada Dyrekcji do zatwierdzenia. Także nadprogramowe zamierzenia drużyny wymagają zgody opiekuna, a w wypadku — jeśli chodzi o wystąpienie zewnętrzne — i Dyrekcji. Plan zbiórek i wycieczek drużyny winien być Dyrekcji dostarczony co miesiąc lub w innych regularnych odstępach czasu w celu uzgodnienia go z zamierzeniami szkoły.

Warszawa, dnia 19 marca 1920 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) *T. Łopuszański.*

Ze względu na wyczerpanie się zapasu druków Instrukcji, przedrukowujemy ją.

66.

KSIĄŻKI POŻYTECZNE DLA HARCERSTWA.

Wydział Wychowania Narodowego Głównej Kwatery Męskiej będzie podawał oceny książek pożytecznych w pracy drużyn, zarówno ściśle harcerskich, jak pomocniczych. Wydawcy życzący sobie, aby o ich wydawnictwach umieszczono wiadomość, proszeni są o nadsyłanie egzemplarzy recenzyjnych pod adresem Naczelnictwa Z. H. P., Warszawa Al. Ujazdowskie 37-12.

St. Szydelski—Budowa płatowców (wedł. dzieła P. Hermutha), Cieszyn 1923, nakł. Księg. B. Kotuli (Ilustrowana Bibljoteka dla Młodzieży) Tom. I str. 138 rycin 111 format 124×77.

Podane są zasadnicze wiadomości z teorji lotnictwa, oraz szczegółowe i doskonale opracowane wskazówki praktyczne z dziedziny budowy modeli latających. Typy, polecane do budowy ułożone nieco chaotycznie: zupełnie przestarzałe, pomieszane z najnowszymi typami wojennemi—dają one pojęcie bardziej o samolotach wielkości naturalnej, niż o modelach.—Na końcu książeczki umieszczone są opisy polskich typów modeli latających. Treść zawiera błędy językowe w postaci germanizmów.—

Paweł Hermuth — Budowa Kolei (tłum. i opr. Staszyd) Cieszyn 1923, nakł. B. Kotuli Il. Bibl. dla Młodz. tom II str. 148, 124×77

Książeczka daje szerokie pojęcie o kolejarstwie wogóle; budowa modeli—zabawek opracowana nieco nie wystarczająco, aczkolwiek podanych jest aż kilkanaście wzorów lokomotyw, wagonów i urządzeń kolejowych. Treść nie jest wolna od germanizmów.—

W. Rychter.

LIKWIDACJA SPÓŁDZIELNI HARCERSKIEJ w WILNIE.

Komisja Likwidacyjna Spółdzielni Harcerskiej w Wilnie niniejszem podaje do powszechnej wiadomości, że na zebraniu udziałowców dn. 2 .IV.1923 r. zapadła ostateczna uchwała o likwidacji Spółdzielni.

Udziały odbierać można do dnia 1 czerwca b. r. Wszelkie inne pretensje zgłaszać można do dnia 1 lipca b. r. Udziały, nieodebrane do 1 czerwca, włączone będą do majątku Spółdzielni; pretensje, niezrealizowane do 1 lipca, będą uważane za umorzone.

Pozostały po spłaceniu udziałów oraz innych pretensyj majątek Spółdzielni, oszacowany według remanentu z dnia 7.III.1923 r., przechodzi w myśl § 50 statutu oraz uchwały zebrania udziałowców na własność Zarządu Oddziału Wileńskiego Z. H. P.

We wszelkich sprawach Spółdzielni zwracać się należy pod adresem: Wilno, Wielka Pohulanka 32, Gniazdo Harcerskie, Komisja Likwidacyjna Spółdzielni Harcerskiej.

Od Administracji.

Administacja Wiadomości Urzędowych zwraca się do Sz. Druhen i Druhów odbiorców, by zechcieli łaskawie wszelkie wpłaty za wysyłane przez nas egzemplarze uskuteczniać jaknajpunktualniej, o ile mamy zapewnić regularne wychodzenie Wiadomości Urzędowych.

Administracja Wiadomości dokłada wszelkich starań by uprzystępnić Wiadomości Urzędowe wszystkim odbiorcom, a dowodem tego to, że mimo wzrostu kosztów nakładu o 33%, ceny na wydawnictwo nie podnosimy.

Wysiłki te jednak pójdą na marne, o ile odbiorcy będą zalegali z wpłatami.

Nadmieniamy też, że o ile do dnia 31 maja wszelkie należności nie zastaną wpłacone, zaprzestaniemy wysyłania egzemplarzy zalegającym z wpłatami.

Prenumerata Wiadomości Urzędowych N. Z. H. P. za II-gi kwartał wynosi 8.000 Mkp. Administracja zastrzega sobie jednak w razie zwyżki, czy to papieru, czy robocizny prawo uregulowania prenumeraty, przy wysyłce ostatniego numeru pobierając różnicę zaliczeniem pocztowem.

№ 4-ty Administracja wysyła jeszcze za zaliczeniem pocztowem, wszelkie wpłaty już uczynione i te, które wpłyną, będą zaliczone na przyszłe numery.

KOMUNIKAT C. K. D. H.

Centralna Komisja Dostaw Związku Harcerstwa Polskiego Warszawa-ul. Traugutta l. 2 konto czekowe P. K. O. 536, zawiadamia wszystkie Zarządy Oddziałów Z. H. P. i Koła Przyjaciół, że zaopatrzyła się w większy zapas legitymacyj i odznak K. P. H., które wysyła na zapotrzebowania Zarządów Oddziałów.

Cena legitymacji wraz z odznaką wynosi 0.50 Złp. Wysyłka za uprzednim nadesłaniem pełnej należności za zamówioną ilość.

Złp. C. K. D. H. przelicza po kursie dziennym franka szwajcarskiego.

Ponieważ coraz częściej zdarza się, że wysyłane przez nas towary na zamówienia środowisk są przez te wykupywane, albo ze znacznem opóźnieniem, albo pozostają niewykupione C. K. D.H . począwszy od dnia 15 Maja b. r. tylko te zapotrzebowania będzie załatwiać, za które należność zostanie C. K. D. H. wpłacona przy składaniu zapotrzebowania. Jedynie ewentualne różnice w cenach, C. K. D. H. będzie pobierać za zaliczeniem pocztowem.